

Některé metody plnění závěrů pléna ÚV KSČ z května 1974 v oblasti bojové pohotovosti ČSLA

Vědeckotechnický rozvoj v oblasti bojové pohotovosti ČSLA je nutné realizovat v celém komplexu, což znamená plnit úkoly stanovené ve Směrnici pro uvádění ČSLA do bojové pohotovosti, v Rozkaze ministerstva národní obrany pro přípravu vojsk ČSLA a ve Směrnících ministra národní obrany a náčelníka hlavní politické správy ČSLA pro politickou a ideově výchovnou práci jen výtečně a dobře při využití toho počtu lidí, techniky, materiálu a času, který je k dispozici.

Ke splnění tohoto požadavku jsou vytvořeny výhodné podmínky všestrannou integrací armád států Varšavské smlouvy. Jeho splnění vyžaduje neustálé zkvalitňování organizátorské a řídicí práce a vysokou hospodárnost na všech úsecích naší činnosti.

Charakter soudobých válek, zvláště pak globální válka vyžaduje, aby ke zmaření agrese nepřítele bylo cílevědomě a sladěně využito všech sil a prostředků armád států Varšavské smlouvy. Integrace umožňuje ozbrojeným silám jednotlivých států koncentrovat úsilí vědy a výzkumu jen na ty problémy, pro jejichž realizaci mají nejlepší podmínky a neřešit problémy, kte-

rými se zabývají ostatní armády. Tím dochází k podstatné úspoře času a investic. Vzájemná výměna zkušeností z výcviku a výchovy vojsk, zavádění jednotné organizace, výzbroje, přístrojů a zařízení urychluje realizaci vědeckotechnického pokroku a přispívá k upevnění bojové síly celé Varšavské smlouvy.

Výsledky socialistické integrace se projevují ve všech oblastech a kritériích bojové pohotovosti. Tak např. v širším pojetí bojové pohotovosti dochází k neustálému růstu palébné a úderné síly pozemních vojsk, letectva a vojsk PVOS, zvyšuje se spolehlivost protivzdušné obrany státu a celková odolnost a pevnost branného systému. V užším pojetí dochází k neustálému zkvalitňování systému uvádění vojsk do jednotlivých stupňů bojové pohotovosti.

Rozhodující úlohu při uplatňování zásad integrace plní centrální orgány ČSLA. Mohou se však na ní podílet všichni velitelé a štáby všech stupňů využíváním zkušeností z výcviku a výchovy vojsk spřátelených armád, především pak Sovětské armády. Je však třeba, abychom více využívali dostupných poznatků z rozsáhlé vojenskoteoretické a ideově politické produkce spřátelených armád.

Rychlé pronikání vědeckého a technického pokroku do všech oblastí života ČSLA, především pak do bojové pohotovosti, klade vysoké nároky na velitele a štáby všech stupňů. Musí neustále rozšiřovat své všeobecné a vojenskoodborné znalosti při osvojování si vojenského umění a zvyšování kvality **organizátorské a řídicí práce**.

Požadavek vysoké organizátorské a řídicí práce není náhodný. Vychází z usnesení XIV. sjezdu KSČ i z pléna ÚV KSČ z května 1974, které zdůraznilo, že „... nepřetržitost integračních procesů vyžaduje i nepřetržitě zdokonalování řídicích soustav ...“.

Organizátorská řídicí práce a vysoká kvalifikace a připravenost nabývá v současné době na významu proto, že velitelé a štáby odpovídají za realizaci výsledků práce vědeckovýzkumné základny v armádě. Současně však, na základě svých zkušeností, musí zpětně formulovat své požadavky na vědeckovýzkumnou základnu. Vzájemná spolupráce výzkumných ústavů, velitelů a štábů vytváří podmínky pro konkrétní sepětí teorie a praxe.

Základní metodou zkvalitnění organizátorské a řídicí práce je zvýšení autority všech zpracovávaných plánů. Rozhodující podmínkou vysoké autority každého plánu je jeho cílevědomost, náročnost, realita (splnitelnost) a materiální zabezpečení.

Aby tyto podmínky mohly být splněny, měli by velitelé a štáby přistupovat k zpracování každého plánu až po důkladné analýze (zhodnotit co bylo splněno, jaké jsou nedostatky s uvedením příčin a způsobů jejich odstranění a odhalit rezervy). Při analýze by velitelé a štáby svazů měli v součinnosti s příslušnými orgány ministerstva národní obrany a výzkumnými ústavy využívat výpočetní techniku.

Po analýze by měli zpracovat zámýsl další činnosti. Zámýsl by měl stanovit hlavní článek (na co položit hlavní důraz), upřesnit časové a prostorové plnění hlavního i dalších úkolů a vyjádřit předpokládaný vliv splnění úkolů na život podřízených vojsk. Zámýsl by měl počítat též s nezbytnou časovou rezervou pro nepředvídané narušení plánu. Teprve potom by štáb měl přistoupit ke zpracování plánu.

Základním plánem, který vytváří podmínky k úspěšnému splnění úkolů na začátku války je „Plán uvádění do bojové pohotovosti“.

Zatím co všechny ostatní plány bojové a politické přípravy se v důsledku pravidelného nástupu povolanců a odchodu vojáků, kteří splnili základní službu, mění periodicky, plán uvádění do bojové po-

hotovosti má dlouhodobý charakter. To však neznamená, že je neměnný. Relativně stálý je pouze cíl, který Plán uvádění do bojové pohotovosti zabezpečuje. Obsah jednotlivých kritérií, časové lhůty a způsoby jejich plnění se však mění, neboť jsou neustále zaváděny do výzbroje nové automatické prostředky vyzkoušení, přenosu a vyhodnocování situace, zlepšují se metodiky činnosti velitelů, štábů a vojsk a je zaváděna do výzbroje výkonnější bojová technika, různé přístroje, výpočetní technika apod. V důsledku toho se zkracuje platnost jednotlivých kritérií bojové pohotovosti, neboť vědeckotechnický pokrok na ně působí mnohem bezprostředněji, než tomu bylo dříve.

★

Vědeckotechnický rozvoj musí být v ČSLA realizován při plném zabezpečení stálé bojové pohotovosti a co nejhospodárněji.

Stálá bojová pohotovost vyžaduje, aby určené síly a prostředky byly trvale připraveny k neprodlenému plnění bojových úkolů. Proto musí dodržovat svou bojovou, dopravní a speciální techniku neustále ve spolehlivém technickém stavu, tj. schopnou nejenom okamžitého výjezdu z parku, ale připravenou pro daleký přesun a k okamžitému zasazení do bojové činnosti. Řidiči (osádky) musí být připraveni rychle odstraňovat případné závady vzniklé nebo signalizované během přesunu a vedení boje. Proto, po každém použití bojové, dopravní a speciální techniky (při výcviku) musí být technika v co nejkratší době doplněna, ošetřena a opravena a v plném rozsahu připravena k plnění dalšího úkolu.

K dosažení tohoto cíle je nutné soustředit k době ošetřování všechny dostupné prostředky a kapacity, organizovat jejich směnnost, pohotovost výjezdu PHM, skladů, náročný technický dozor nad prací a techniku uvést v krátké době do plné bojové pohotovosti.

K dosažení co nejvyšší hospodárnosti při realizaci vědeckotechnického rozvoje je nutné zvyšovat produktivitu výuky a výchovy, dosahovat co největších úspor průběhu kilometrů, opotřebení techniky a spotřeby PHM, rozvíjet aktivitu a iniciativu, vynálezectví a zlepšovatelství hnutí příslušníků ČSLA.

★

Nové prostředky ozbrojeného zápasu a jejich bojové možnosti podstatně změnily způsob vedení boje a operace. Zvětši-

la se manévrovost a dynamičnost boje, dochází k rychlým a podstatným změnám situace. Zvětšil se prostor bojové činnosti, rozšířila se pásma (úseky) bojové činnosti, změnil se obsah a hloubka úkolů. Vzrostla mohutnost palby a hloubka ničení nepřítele.

Změnila se však i organizace a složení druhů vojsk. Vznikly nové druhy vojsk a rozvíjejí se všechny ostatní druhy vojsk.

Změny charakteru vedení boje (operace), vybavování útvarů a jednotek stále novou technikou vyžaduje, aby příslušníci ČSLA ovládli rychle a kvalitně svůj obor, naučili se znát možnosti všech druhů zbraní a bojové techniky a naučili se udržovat ve výtečném stavu a dovedně využívat přidělenou techniku.

Všechna tato opatření kladou vysoké nároky na racionalizaci výchovy a výcviku vojsk. Výchova a výcvik musí, kromě pěstování pohybových návyků, fyzické síly, hbitosti a zručnosti, rozvíjet technické a taktické myšlení vojáků, zvyšovat jejich individuální i kolektivní návyky, odpovědnost, kázeň, morálně politické, psychologické a bojové vlastnosti a kvality.

Zvyšování racionalizace výcviku a výchovy vojsk, při současném plnění požadavků vědeckotechnického rozvoje, je v podstatné míře závislé na **učebně výcvikové základně**, na jejíž vybudování bylo v posledních letech věnováno mnoho úsilí.

Můžeme konstatovat, že ve výstavbě učebně a výcvikové základny jsme dosáhli dobrých výsledků. Převážná část útvarů má všechna potřebná výcviková zařízení. Několikanásobně se zvýšila kapacita různých zařízení učebně výcvikové základny. Např. počet drah na tankových střelnicích se zvýšil téměř dvojnásobně. Byly vybudovány učební bloky u výcvikových útvarů Východního vojenského okruhu. Dochází k rozsáhlé přestavbě učebně a výcvikové základny škol, systematicky se rozšiřuje a modernizuje zejména výcviková základna pro polní výcvik.

Některá výcviková zařízení, jako např. trenažéry pro výcvik v řízení bojových vozidel, pro výcvik ve střelbě z tankových zbraní jsou na vysoké technické úrovni.

Vynaložené investice však vždy nepřinášejí předpokládaný efekt ve využití těchto výcvikových zařízení. Jednotlivá výcviková zařízení nejsou dosud plně využívána, nejsou řádně udržována a opravována. Tak např. průměrné využití tankových plně automatizovaných střelnic

činí jen 40–60 %, pěchotních střelnic v průměru jen 60–70 %.

Hlavní příčinou je především nízká organizovanost výcviku při využívání těchto zařízení, nepřípravenost zbraní a techniky a slabá vycvičenost vojáků v odstraňování poruch (závad) na zbraních. Další příčinou je též nízká technická úroveň a připravenost obsluh učebně výcvikové základny a v důsledku toho poruchovost výcvikových zařízení.

Zavádění nových typů zbraní a techniky do výzbroje a z toho vyplývající nároky na výcvik vyžadují věnovat dalšímu rozvoji učebně a výcvikové základny systematickou pozornost. Současně je nutné učebně výcvikovou základnu daleko intenzivněji, efektivněji a racionálněji využívat odstraňovat nedostatky v organizovanosti výcviku, připravenosti zbraní a techniky, zvyšovat znalost zbraní a techniky tak, aby vojáci dovedli samostatně, bez pomoci specialistů, odstraňovat běžné poruchy (závady) a nedocházelo ke zbytečným prostojům. Současně je nutné, aby příslušné orgány zvýšily náročnost na údržbu zařízení, aby nedocházelo ke zbytečné poruchovosti výcvikových zařízení.

Účelné využívání učebně výcvikové základny a podstatné zlepšení péče o její údržbu představují významnou a poměrně snadno mobilizovatelnou rezervu v úsilí a dosažení lepších výsledků ve výcviku a přípravě vojsk.

Náklady spojené s výcvikem vojsk na složité bojové technice, jakož i omezené prostorové, časové i jiné možnosti a nutné ohledy na zachování životního prostředí, stále více povedou k využívání simulátorů a jiných obdobných zařízení. Mnohé z nároků na učebně výcvikovou základnu a některá výcviková zařízení bude nutné v budoucnu řešit v úzké součinnosti s ostatními armádami států Varšavské smlouvy.

Vyšší efektivnosti můžeme dosáhnout též **zlepšením metodiky bojové a politické přípravy**. Dovedným skloubením jednotlivých příprav do komplexních zaměstnání můžeme zabránit jednoúčelovému vyvádění techniky z kasáren a dosáhnout úspory projetých kilometrů, pohonných hmot, munice i tržavin a ostatních druhů materiálu.

Úspory můžeme získat též kvalitním ošetřováním bojové, dopravní a speciální techniky. Při nedbalé obsluze a nekvalitním ošetřování nadměrně vzrůstá spotřeba náhradních dílů, kterých je potom nedostatek. Proto je třeba zavádět do ošetřování, opravování techniky všechny druhy moderního řízení práce a moderní technologie, zabezpečit maximální využití pra-

covní doby kvalifikovaných pracovníků apod.

Rezervy jsou dosud i ve spotřebě PHM. Úspor můžeme dosáhnout zvýšením náročnosti kontrolní činnosti štábů. Je účelné vytvořit u útvarů komise pro prověřování spotřeby a nadspotřeby PHM, které budou pravidelně sledovat spotřebu, vyhledávat příčiny nadspotřeby a navrhnout opatření k jejich odstranění. Velitelé rot by měli dbát na denní dotankování techniků a na závěr dne vždy vyhodnotit spotřebu u každého vozidla. Všichni velitelé by měli popularizovat a odměňovat nejlepší obsluhy (řidiče) a zevšeobecňovat jejich zkušenosti.

...

Splnění požadavků bojové pohotovosti na efektivnost výchovy a výcviku vojsk, na vysokou kvalifikaci, odpovědnost, kázeň a na morální politický stav vojsk, na cílevědomé velení a řízení při současném uplatňování výsledků vědeckotechnického pokroku je závislé na rozvoji iniciativy a aktivity všech příslušníků ČSLA. Účinným prostředkem tohoto rozvoje je **socialistické soutěžení**.

Současný trend rozvoje iniciativy příslušníků ČSLA je velmi příznivý. Tak např. na výzvu strany a vlády k rozvoji socialistického soutěžení na počest 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou uzavřeli příslušníci ČSLA ve výcvikovém roce 1973—74 554 716 individuálních a kolektivních závazků. Více než 50 % těchto závazků bylo zaměřeno na zabezpečení vysoké bojové pohotovosti. Velká část závazků je dále zaměřována na vzorné plnění povinností (získat titul Vzorný voják, vzorná jednotka), k získání vyšší třídnosti, k výtečnému splnění výcvikové a učební základny atd.

Velkou aktivitu projevují i občanskí pracovníci. Ve výcvikovém roce 1973—74 byl udělen 561 kolektivům titul Brigáda socialistické práce a dalších 1037 kolektivům o tento titul soutěží.

Socialistická soutěž se stala tedy u mnohých jednotek, útvarů a štábů účinnou metodou zvyšování úrovně bojové pohotovosti.

K dalšímu zkvalitňování rozvoje socialistické soutěže je nutné zlepšit organizačtorskou řídící a politickovýchovnou práci velitelů, politických pracovníků, stranicých a svazáckých organizací. Je při tom nutné vycházet ze Směrnice ministra národní obrany a náčelníka hlavní politické správy ČSLA k dalšímu rozvoji socialistického soutěžení v ČSLA po XIV. sjezdu KSČ, která stanoví:

„... základní formou socialistického soutěžení jsou krátkodobé soutěže, které je nutné usměrňovat na plnění konkrétních úkolů a potřeb každodenního výcviku, výuky a života jednotek a útvarů. Socialistické soutěžení je nedílnou součástí řízení, organizace a vedení výcviku a výchovy...”

Abyste se socialistická soutěž stala přitažlivou, musí být založena na srovnatelnosti dosahovaných výsledků (pro všechny soutěžící jednotky stejné podmínky, normy a kritéria), na pravidelném, objektivním a veřejném hodnocení výsledků, spojeném s odměňováním nejlepších. Tematika socialistické soutěže by měla být volena tak, aby rozvíjela odborné, politické a kulturní znalosti vojáků a pomáhala plnit dílčí i konečné úkoly jednotek.

Pro zdárný průběh socialistické soutěže je nutné vytvářet příznivé časové, materiální a kadrové podmínky. Neméně důležité je využití nejlepších zkušeností ze socialistické soutěže a jejich zavádění do praxe u všech podřízených jednotek.

Plnění socialistických závazků je nutné posuzovat jako projev uvědomělého vztahu velitelského sboru, vojáků v základní službě a občanských pracovníků k revolučnímu odkazu minulých generací, jako projev socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu, jako přínos ČSLA k současnému třídnímu zápasu za upevnění míru a socialismu.

XIV. sjezd KSČ i plénum ÚV KSČ z května 1974 zdůraznilo nutnost věnovat pozornost neinvestičním faktorům racionalizace plným rozvinutím **vynálezeckého a zlepšovatelského hnutí**... s energickým odstraňováním všech zábran, které jsou překážkou rychlého využívání vynálezů a zlepšovacích návrhů...

Cílem vynálezeckého a zlepšovatelského hnutí je pomáhat při řešení materiálních úkolů výstavby armády a maximálně přispívat ke zvyšování její bojové pohotovosti. Kromě toho vynálezecké a zlepšovatelské hnutí umožňuje realizaci zálib a přirozených zájmů mladých lidí o techniku a o všechno, co s ní souvisí. Současně plní důležitou úlohu, neboť pomáhá formovat socialistický vztah k práci, ke společnosti a pěstuje u vojáků hrdost na příslušnost k ČSLA.

Vynálezecké a zlepšovatelské hnutí dosahuje ve své činnosti dobrých výsledků. Tak např. v r. 1973 bylo přihlášeno 7366 a realizováno 5713 zlepšovacích návrhů. V první polovině r. 1974 bylo přihlášeno 3870 a realizováno 2861 zlepšovacích návrhů.

Realizované zlepšovací návrhy značnou měrou přispěly ke zkvalitnění bojové po-

hotovosti vojsk. Zřetelných výsledků bylo dosaženo např. ve zkvalitnění systému velení bezprostředně po vyhlášení bojového poplachu (vzorné vybavení pracovišť skupin velení u některých velitelství útvarů, svazků, místních vojenských správ), různé systémy uvědomování vojáků z povolání v bytech, zlepšení pomůcek pro činnost dozorcích orgánů, signalizace pro upřesnění činnosti řidičů v parku, zmechanizování nakládání a vykládání zásob všeho druhu atd.

Rozvoj vynálezeckého a zlepšovatelského hnutí by se měl stát základnou, která připraví půdu pro rychlejší uplatňování všech výsledků vědeckotechnického rozvoje ve vojensktví.

K tomu je nutné, aby velitelé, političtí pracovníci, stranické a svazácké organizace plně pochopili morálně politickou a ekonomickou úlohu tohoto hnutí a plně je podporovali.

Abyste vynálezecké a zlepšovatelské hnutí bylo cílevědomé, je nutné, aby příslušné orgány ministerstva národní obrany, svazů a svazků včas zpracovaly své plány komplexní socialistické racionalizace a na základě těchto plánů stanovily konkrétní tématické úkoly, které je nutné vyřešit.

Ve větší míře než dosud je třeba využívat pro řízení a vyhodnocování výsledků vynálezeckého a zlepšovatelského hnutí moderní výpočetní techniku. Sledovat jednotlivé obory technické činnosti, počty a účelnost řešených i vyřešených úkolů a vyloučit duplicitu při řešení jednotlivých úkolů.

Důležitou metodou realizace vědeckotechnického rozvoje je technická propaganda a zájmová technická činnost, zvláště v jejím těsném spojení s praktickými problémy útvaru a jednotek. Směrnice ministra národní obrany a náčelníka hlavní politické správy o tom říká:

„... cílem zájmové technické činnosti je vytvářet a rozvíjet potřebné vlastnosti, schopnosti a dovednosti příslušníků armády, nutné ke zvládnutí nejmodernější bojové techniky a ostatních poznatků vědeckotechnické revoluce. V zájmové technic-

ké činnosti navázat na tradice Armádní soutěže technické tvořivosti a věnovat prvořadou pozornost rozvoji technických činností celospolečenského významu. Cílevědomým usměrňováním zájmu vojáků o techniku a vytvářením podmínek pro jejich všestranný rozvoj a uplatnění zabezpečit postupnou návaznost zájmové technické činnosti na zlepšovatelství a vynálezečství. Usilovat o to, aby se technické zájmy příslušníků ČSLA soustřeďovaly do oblasti vojenské techniky, s níž přicházejí bezprostředně do styku...“.

Dosavadní poznatky dokazují, že vynálezečství, zlepšovatelství a zájmová technická činnost jsou důležitým faktorem, který pomáhá realizovat vědeckotechnický pokrok, vychovávat nového socialistického člověka a tím upevňovat bojovou pohotovost ČSLA.

• • •

Základním předpokladem úspěšného splnění úkolů vědeckotechnického rozvoje v oblasti bojové pohotovosti ČSLA je důsledné uplatňování vedoucí úlohy KSČ. Proto otázky vědeckotechnického rozvoje by se měly stát součástí každodenní politické, organizátorské, kádrové a ideové výchovné práce stranických orgánů a organizací.

Stranické orgány a organizace by se měly plně podílet na řešení základních problémů organizátorské a řídicí práce, na zefektivnění výchovy a výcviku, na rozvoji aktivity, na socialistickém soutěžení, vynálezeckém a zlepšovatelském hnutí. Současně by měly ve spolupráci s veliteli a štáby vést boj proti buržoazním a revisionistickým teoriím a oportunismu ve vědě a technice. Vytvářet atmosféru neshnilosti vůči technickému konzervatismu a stagnaci. Plně politicky podporovat ty velitele a pracovníky štábu, kteří přinášejí do výcviku, ošetřování bojové techniky a ukládání materiálů tvořivá, novátorská, technická, technologická řešení pro potřeby praxe a kriticky přistupovat k těm, kteří setrvávají u navyklých, rutinérských způsobů práce.